

JAN KURKIEWICZ
(1915 – 1973)

Jan Nepomucen Kurkiewicz — artysta, fotografik, zbieracz sztuki ludowej — zmarł 26 grudnia 1973 r. Zmarł niespodziewanie, wydawało się, że jest w pełni sił, gotów w każdej chwili włożyć plecak i pójść w góry, w Beskidy. Wędrówki te zawsze kończyły się jakimiś znaleziskami: to znakomitymi zdjęciami strachów na wróble, czyli „beboków”, to odkryciem ciekawego rzeźbiarza, jeszcze nie znanego kolekcjonerom i Cepelii. Z wędrówek swych przywoził czasem rzeźby. Miał ich niewiele, kilkadziesiąt sztuk, ale były to rzeźby piękne. Publikował notki i artykuły o ludziach, których poznał, krótkie to były noty, zwarte, rzeczowe. Za to zdjęcia ujawniały wrażliwego obserwatora, artystę. W pisaniu był powściągliwy, trochę suchy — w zdjęciach natomiast wręcz romantyczny. Dostrzegał to, co stanowiło istotę plastycznego wyrazu pejzażu i twórców ludzkich rąk. Toteż wystawa „strachów” eksponowana była w wielu miastach Polski, trzykrotnie pokazana w Telewizji. O „strachach” pisał w „Polskiej Sztuce Ludowej” (nr 1 z 1970 r.), mówił w radiu. Opracował też wystawę „Las w Ochronie Przyrody”, pokazywaną w Domach Turysty

PTTK oraz w schroniskach górskich. Na zaproszenie Polonii australijskiej zrobił dużą wystawę pt. „Podhale”, z którą objechał ośrodki polonijne w Australii, Nowej Zelandii i Tasmanii. Przygotowywał wystawę „Powsinogi Beskidzkie”, do tekstów Emila Zegadłowicza.

Góry stanowiły domenę jego zainteresowań. W nich spędził dzieciństwo i lata młodości, do nich wracał przez całe życie. Urodził się 29 października 1915 r. w Krakowie, tam też ukończył studia na Wydziale Grafiki Użytkowej Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego, specjalizując się w plakacie o tematyce turystycznej i sportowej. Zajmował się też drzeworytem i innymi technikami graficznymi, projektował oprawę plastyczną jubileuszy i wystaw, w tym pierwszego pokazu pamiątkarstwa, stałego muzeum na terenie byłego obozu śmierci w Oświęcimiu. Prace plastyczne wielokrotnie wystawiał w kraju i za granicą, uzyskując za nie liczne nagrody. Najpełniej jednak wypowiadał się w swych zdjęciach. Był w nich najbliższym tematu, któremu pozostał wierny do końca — górskiemu krajobrazowi i sztuce Podhala.

A.B.J.

K R O K I A

VII—XII 1974

Imprezy folklorystyczne i regionalne

30.VI—4.VII — w Krakowie odbyły się II Ogólnopolskie Targi Sztuki Ludowej. W imprezie aktywny udział wzięło Stowarzyszenie Twórców Ludowych, z ramienia którego wystawiało swe prace kilkudziesięciu twórców oraz „Cepelia”, która w specjalnie zbudowanych na Rynku Głównym pawilonach „ludowych” i stoiskach zademonstrowała 84 twórców z 8 regionów kraju. Pokazywali oni różne techniki artystyczne i sprzedawali swe wyroby.

Niestety wyrobów na dobrym poziomie starczyło jedynie na pierwszy dzień, a później poziom sprzedawanych prac obniżył się, co obserwować można było zwłaszcza w rzeźbach przywiezionych z Kielc. Puste kramy zaanektowali różni amatorzy i wytwórcy pamiątek, które często budziły zgrozę. Podważało to sens imprezy, która w założeniu swym powinna była

przyczynić się do wzrostu rangi ludowej sztuki, a nie do jej obniżenia.

Na dobrym natomiast poziomie były towarzyszące Targom imprezy artystyczne, występy zespołów regionalnych (m.in. „Halny” i „Opoczno”), widowisko „Barbakan” w wykonaniu zespołu „Szmelepaki” i zawodowych aktorów, „Wesele Krakowskie” zademonstrowane już po raz 9 przez Spółdzielnię PLiA im. Wyspiańskiego w Krakowie oraz Zespół Pieśni i Tańca „Krakowiacy”. Orszak weselny na wozach, poprzedzany banderią konną mieszkańców Luboczy, wyruszył z Bronowickiej „Rydłówki”, przejechał przez ulice Krakowa, objechał Rynek, po czym przy dużym zainteresowaniu publiczności pokazał fragmenty tradycyjnego obrzędu weselnego. Kilkakrotnie odbyły się pokazy mody pn. „Motywy ludowe w odzieży współczesnej” przygotowane przez cepeliowskie Spółdzielnie Rękodzieła Artystycznego w Warszawie: „Sztuka i Moda” oraz „Moda Damska”.

Zorganizowano ponadto karczmę beskidzką, cztery wieczory literatury ludowej, pokaz filmów folklorystycznych, kabaretu „Rzep”, koncerty kapel i orkiestr, występy beskidzkich instrumentalistów i gawędziarzy ludowych (w dniu Beskidu Żywieckiego i Śląskiego).

Z okazji Targów otwarto 11 wystaw. Niestety spiętrzenie ich w czasie, efektowne w zamierzeniu, uniemożliwiło publiczności spokojne obejrzenie interesujących ekspozycji, spowodowało, że wiele z nich znalazło się w lokalach absolutnie nie nadających się na tego rodzaju imprezy, a pośpiech i trudności organizacyjne obniżyły wartość niektórych pokazów (zwłaszcza wystawy plakatu folklorystycznego).

Bardzo interesujące okazały się: zorganizowana przez Instytut Wzornictwa Przemysłowego i „Polski Len” wystawa „Inspiracje ludowe w przemysle lniarskim”, wystawa fajansu włocławskiego przygotowana przez

Muzeum Kujawskie, wystawa tkanin dwuosnowowych przedstawiona przez Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie oraz w Muzeum Etnograficznym ekspozycja „70 lat twórczości Zalipia”. Pokazano również obszerny wybór prac z „I Ogólnopolskiego Triennale Plastyki Nieprofesjonalnej” w Szczecinie. „Desa” zorganizowała wystawę — sprzedaż rzeźb (stylizowanych na ludowe) Bronisława Palki z Nowego Sącza. Indywidualną wystawę swego malarstwa na szkło przywozła Ewelina Pęksowa z Zakopanego. „Cepelia” pokazała w zupełnie nieodpowiednim dla tego celu lokalu Urzędu m. Krakowa wystawy obejmujące m.in. obrazy na szkło, kwiaty i zabawki (Krakowska Sp. „Milenium”), rzeźbę oraz sztukę ludową białostocką i łowicką.

W okresie Targów również „Veritas” przedstawił swą produkcję na wystawie przygotowanej w lokalu swego biura, a „Cepelia” otworzyła w gmachu Sukiennic w niewielkim dwupokojowym lokalu ładny sklep nazwany „Galerią Współczesnej Sztuki Ludowej”.

(A.J.)

4—7.VII — w Bukowinie Tatrzańskiej odbył się doroczny VIII Konkurs Ludowych Gawędziarzy i Instrumentalistów — „Sabałowe Bajania”. Organizatorami imprezy byli: Wydział Kultury i Sztuki Urz. Woj. w Krakowie, Wydział Oświaty i Wychowania oraz Kultury Urz. Pow. w Nowym Targu, PDK, Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki w Nowym Targu, Gminny Ośrodek Kultury oraz Dom Ludowy w Bukowinie Tatrzańskiej.

W imprezie udział wzięło ponad 50 gawędziarzy i 40 instrumentalistów oraz zespoły pieśni i tańca.

Nagrody I — „Spinki bacowskie” otrzymali: w grupie gawędziarzy Stanisław Chowaniec z Bukowiny Tatrzańskiej i Władysław Gondek — w kategorii autentycznej, a w kategoriach ogólnych: Franciszek Bachleś z Zakopanego i Piotr Krzykański z Nowego Sącza. W grupie instrumentalistów nagrodę I otrzymał Marian Stryczula Maśniak.

16—19.VII — w Rzeszowie odbył się II Festiwal Polonijnych Zespołów Artystycznych. W tegorocznym Festiwalu udział wzięło 28 zespołów, a więc dwukrotnie więcej niż w pierwszym, co świadczy o rosnącej popularności tej imprezy.

Z okazji festiwalu zorganizowano wystawę i kiermasz wyrobów ludowych.

18.VII — w Toruniu odbyło się otwarcie parku regionalnego i skansenu. Uroczystości otwarcia towarzyszyły występy kapel ludowych i instrumentalistów.

20—24.VII — w Gdyni odbył się Jarmark Ludowy zorganizowany z okazji 25-lecia „Cepeli”. Na otwarcie przybyli przedstawiciele władz miejskich, partyjnych i prasy.

W programie Jarmarku wystąpiły zespoły regionalne, odbył się pokaz

mody inspirowanej sztuką ludową oraz kiermasz wyrobów ludowych. Frekwencję oblicza się na ok. 40 tys. osób.

21.VII — w skansenie Wsi Opolskiej w Bierkowicach odbył się „Kiermasz Śląski”, impreza o charakterze folklorystycznym, w czasie której wystąpiło 7 zespołów regionalnych, a twórcy ludowi z terenu Opolszczyzny i woj. wrocławskiego sprzedawali swe wyroby. Dodatkową atrakcją kiermaszu były przejażdżki karetą muzealną po terenie skansenu.

22.VII — w Poznaniu, z okazji Święta Wyzwolenia odbyło się na stadionie „Olimpii” wielkie widowisko, w którym udział wzięło kilkanaście zespołów folklorystycznych z terenu Wielkopolski.

20—22.VII — w Parku Etnograficznym we Wdzydzach odbył się „Jarmark Wdzydzki”, na którym występowały m.in. zespoły ludowe i gawędziarze oraz zorganizowano pokazy ludowego rękodzieła.

4.VIII — w Gdańsku rozpoczął się III Jarmark Dominikański nawiązujący do tradycji XIII wieku. Impreza tegoroczna miała charakter wyraźnie handlowy, miała na celu skonfrontowanie opinii producentów, handlowców i konsumentów.

W Jarmarku udział wzięło 95 zakładów wytwórczych z całego kraju. Szczególnym zainteresowaniem cieszyło się tradycyjne rzemiosło i sztuka ludowa — wyroby z drewna i bursztynu, rzeźba, tkaniny, hafty.

4—11.VIII — w Wiśle i Szczyrku odbywał się XI Tydzień Kultury Beskidzkiej — wielki festiwal folkloru góralskiego. W tegorocznej imprezie udział wzięły 42 zespoły ludowe z Beskidu Śląskiego, Żywieckiego, Sądeckiego, Podhala, Kieleckiego, a także goście z ČSR i NRD.

Z okazji festiwalu zorganizowano m.in. kiermasz wyrobów ludowych oraz wystawę m.in. sztuki ludowej Podbeskidzia i „Cepeli”.

3.IX — w Zakopanem odbył się VII Międzynarodowy Festiwal Ziem Górskich organizowany dorocznie w okresie „Jesieni Tatrzańskiej”. W tegorocznym Festiwalu udział wzięło 19 regionalnych zespołów zagranicznych z 14 krajów: Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, Jugosławii, NRD, RFN, Norwegii, Rumunii, Szkocji, Turcji, Węgier, Włoch i ZSRR oraz 6 zespołów polskich: „Jurgowanie”, „Podegrodzie”, „Jodły”, „Halny”, „Maśniaki” i zespół im. Jana Malinowskiego.

Jury pod przewodnictwem prof. dr Romana Reinfussa przyznało „Złote Ciupagi” — w kategorii zespołów autentycznie ludowych — „Maśniakom” z Zakopanego, w kategorii zespołów artystycznie opracowanych — zespołowi „Kalocsa” z Węgier, w kategorii zespołów stylizowanych — zespołowi „Nartchasa” z ZSRR.

Ponadto przyznano wiele „Srebrnych Ciupag”. Nagrodę dziennikarzy, „Ciupagę ze zbyrakadłami” otrzymał zespół turecki.

Festiwal był główną imprezą „Jesieni Tatrzańskiej”, w czasie której odbywały się także inne jeszcze imprezy, jak: konkurs poetycki, kiermasz sztuki ludowej i artystycznego rękodzieła podhalańskiego, wystawa pn. „Szkola Kenara” oraz zwiedzanie pracowni zakopiańskich artystów-plastyków.

8.IX — w Poznaniu, z okazji Centralnych Dożynek odbyły się m.in. występy zespołów ludowych oraz kiermasz ludowych wyrobów.

12.IX — w Kielcach odbyła się inauguracja XI Świętokrzyskich Dni Kultury. W imprezie udział wzięło 14 zespołów folklorystycznych z całego kraju.

14—15.IX — w Nowej Słupi odbyły się doroczne, tym razem dwudniowe „Dymarki”. W dniu inauguracji wystąpiły zespoły folklorystyczne: „Rudkowanie” z Rudek, „Tkactwo Świętokrzyskie” z Bodzentyna oraz kapela ludowa z Dębskiej Woli. Na Głównym Rynku odbywał się kiermasz twórców ludowych, w którym udział wzięli m.in. bracia Półtorakowie z Bodzentyna, Józef Głuszek, Fryderyk Bąbel, Helena Kaczmarska.

14—18.IX — w Sandomierzu odbyło się „Święto Płonów Ogrodniczych” oraz „Jarmark Sandomierski” zorganizowany przez redakcję „Echa Dnia”.

14—16.IX — w Tarnowskich Górach odbyły się tradycyjne XVIII Dni Gwarków.

18—22.IX — odbyły się „Dni Zielonej Góry”, których główną atrakcją był VI Międzynarodowy Festiwal Zespołów Pieśni i Tańca zorganizowany przez MKiS, Urząd Wojewódzki i Miejski, WDK oraz Lubuskie Towarzystwo Muzyczne im. H. Wieniawskiego w Zielonej Górze.

W Festiwalu udział wzięły zespoły z Austrii, Bułgarii, Czechosłowacji, Grecji, Hiszpanii, Jugosławii, NRD, Rumunii, Szwecji, Turcji, Włoch i ZSRR oraz 3 zespoły polskie.

W czasie „Dni” czynna była w Muzeum Okręgowym wystawa pn. „Tradycyjna i współczesna kultura ludowa Ziemi Lubuskiej”, wystawa polskiego stroju ludowego oraz wystawa lubuskich wieńców dożynkowych. Odbyło się też sympozjum poświęcone roli folkloru we współczesnym świecie, na którym referaty wygłosili prof. dr Józef Burszta, dr Grażyna Dąbrowska i prof. dr Franciszek Bonus (Praga). Zorganizowano kiermasz wyrobów ludowych, tradycyjny korowód winobraniowy, koncerty i biesiady literackie. Impreza zakończyła się tradycyjnymi Godami Winobrania. Wydano piękny, bogato ilustrowany program-album.

29.IX — na terenach Muzeum Wsi Opolskiej w Bierkowicach odbyła się impreza folklorystyczna pn. „Opolski Zniwniok”.

29.IX — w Bydgoszczy odbył się „Jarmark Kujawski” zorganizowany przez klub „Medyk”.

Konkursy i wystawy

7.VII — w Klubie Morskim w Gdyni otwarto wystawę IV Przeglądu Twórczości Amatorskiej Ludzi Morza. Za najlepsze prace przyznano nagrody.

19.VII — otwarto we Wrocławiu wystawę plastyki amatorskiej okręgu Drezdeńskiego NRD. Wystawę przeniesiono następnie w sierpniu do Nowej Rudy, a we wrześniu kolejno do Lubina i Bolesławca.

20.VII — w salach Muzeum Archeologicznego we Wrocławiu otwarta została wystawa malarstwa i rzeźby ludowej z terenu Dolnego Śląska. W dniu zakończenia wystawy 22.IX odbył się kiermasz, na którym sprzedawano wystawione prace.

24.VII — w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie otwarta została pokonkursowa wystawa pn. „Hafty i koronki ludowe”. W konkursie udział wzięło ponad 40 osób. Nagrody otrzymały: za hafty — Stanisława Materna z Siedlisk, pow. rzeszowski, Aniela Świder i Jadwiga Jakubińska z Rzeszowa; za koronki — Anna Zięba ze Strożnej, Janina Bawolek i Katarzyna Bania z Siedlisk, pow. gorlicki.

VII — na Zamku w Lidzbarku czynna była wystawa warmińskiej sztuki ludowej.

2.VIII — w dniu inauguracji Dni Gdańska otwarta została w Małym Młynie wystawa sztuki ludowej i rękodzieła sopockiego Art-Regionu. Pokazano prace z 4 województw północnych.

VIII — w Szczawnicy rozstrzygnięto konkurs na rzeźbę regionu pienińskiego, zorganizowany przez Muzeum Pienińskie oraz Uzdrowisko. Na konkurs nadesłano ponad 50 prac. Nagrody I otrzymali: Stanisław Czaja ze Szczawnicy i Franciszek Dziurny z Grywałdu. Odkryciem konkursu był 15-letni Piotr Pierwoł z Oskot, który otrzymał nagrodę II.

2.IX — w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie otwarta została wystawa zbiorów etnograficznych z fundacji Jadwigi i Jana Michalskich. (Szersze omówienie kolekcji zamieszczamy w numerze).

4.IX — w Poznaniu z okazji Centralnych Dożynek zorganizowano w Muzeum Narodowym wystawę

laureatów nagrody im. Kolberga, uprzednio zorganizowaną w Płocku. Pokazano rzeźby A. Zegadły i Wł. Chajca, filigrany Fr. Horaka, tkaniny podwójne Fr. Rybko, wycinanki J. Grzegory. Zobrazowano działalność i rolę: koźlarza T. Śliwy (pokazując też zrobione przez niego instrumenty), organizatorów folkloru na Bukowinie — Ćwirzewiczów, etnografa muzycznego, zbieraczki folkloru — J. Sobieskiej, długoletniej działaczki i organizatorki opieki nad sztuką ludową — J. Oryńczyny, nagrodzone zespoły pieśni i tańca: z Orawy, „Kurpiankę” oraz odznaczoną za swą działalność na polu sztuki ludowej „Cepelię”.

Rozstrzygnięto konkurs na wieńce dożynkowe ogłoszony przez MKiS oraz Urząd Woj. w Poznaniu.

Jury pod przewodnictwem dr St. Błaszczyka przyznało 3 nagrody ufundowane przez MKiS. Nagrodę I (10.000 zł) otrzymało Koło Gospodyń Wiejskich w Miłowicach, pow. Syców, nagrodę II (6.000 zł) — Koło Gospodyń Wiejskich w Wierzbowie, pow. Bolesławiec, nagrodę III (4.000 zł) — Kółko Rolnicze w Sulmierzycach, pow. Krotoszyn.

7.IX — w przeddzień Centralnych Dożynek otwarto w Muzeum Narodowym w Poznaniu wystawę wielkopolskiej sztuki ludowej, zorganizowaną przez Oddział Etnograficzny ze zbiorów własnych. Wśród eksponatów dominowała monumentalna rzeźba przydrożna i biały haft.

Z okazji wystawy MKiS przyznało nagrody dla najbardziej zasłużonych artystów ludowych. Z hafciarek nagrody otrzymały: Helena Bernasowska z Jarocina, Aleksandra Czelusta z Liskowa, Helena Grygiel z Goliny, Elżbieta Kuźniak z Czeszewa; z rzeźbiarzy: Tadeusz Koralewski z Owińska i Ignacy Strzeszyński z Miłostawia.

Z okazji wystawy wydano przewodnik ilustrowany z tekstem St. Błaszczyka i Z. Grodeckiej.

13.IX — w Krynicy, z okazji „Festynu z Dziennikiem”, otwarta została wystawa prac Nikifora.

14.IX — w koszalińskim WDK otwarta została wystawa sztuki ludowej okręgu Neubrandenburg (NRD), zorganizowana z okazji Dni Przyjaźni i Kultury NRD.

17.IX — w Olsztynie otwarta została wojewódzka wystawa wyrobów artystycznych i pamiątkarskich, zorganizowana przez Izbę Rzemieślniczą. Pokazano prace 30 rzemieślników oraz twórców ludowych.

17.IX — w Domu Chłopa w Warszawie została otwarta wystawa sztuki ludowej i twórczości amatorów woj. koszalińskiego, zorganizowana w ramach Panoramy XXX-lecia.

21.IX — w Białymstoku, z okazji centralnej inauguracji roku działalności kulturalnej i sezonu artyst. 1974/1975 otwarto wystawę pn. „Sztuka ludowa — sztuka narodowa” oraz wystawę „Wzory ludowe w przemysle”. Odbyło się także sympozjum twórców ludowych.

21.IX — w Muzeum Archeologicznym we Wrocławiu otwarto wystawę prac plastyków amatorów polskich i czeskich pn. „Konfrontacje — 74”.

29.IX — w Muzeum w Chełmie Lub. otwarto wystawę pokonkursową II Ogólnopolskiego Konkursu Amatorskiej Fotografii Artystycznej. Tematem konkursu była: Sztuka ludowa i jej twórcy.

IX — w Zakładowym Domu Kultury Kolejarzy w Krakowie otwarta została czwarta z kolei ogólnopolska wystawa amatorskiej twórczości kolejarzy, zorganizowana pod patronatem Zarz. Gł. ZZZK.

Pokazano ok. 240 prac 58 amatorów, przyznając za najlepsze prace nagrody i wyróżnienia.

IX — w Muzeum Łowickim otwarta została wystawa łowickiej sztuki ludowej, zorganizowana w ramach obchodów XXX-lecia PRL, Dni Łowicza i Ziemi Łowickiej oraz dożynek międzypowiatowych (Łęczyca, Kutno, Łowicz). Na wystawie dominowały wycinanki i bukiety z bibuły, pająki, tkanina, haft.

1.X — w białostockiej galerii „Folklor” otwarta została wystawa rzeźb Sylwestra Boreckiego.

6.X — w Zielonej Górze otwarto zorganizowaną z okazji XXX-lecia PRL wystawę plastyki amatorskiej Ziemi Lubuskiej.

7.X — w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie otwarto wystawę „I Triennale Plastyki Nieprofesjonalnej”. Był to wybór ok. 200 prac z wystawy w Szczecinie.

12, 13.X — w Krakowie odbył się I Międzynarodowy Konkurs Lalek Regionalnych, zorganizowany przez Spółdzielnię Przemysłu Ludowego i Artystycznego im. St. Wyspiańskiego oraz „Cepelię”. W konkursie udział wzięło 12 wystawców z 7 krajów: Belgii, Czechosłowacji, Hiszpanii, Jordanii, Kanady, Norwegii i Polski. Nadesłano 249 lalek, które oceniało międzynarodowe jury, biorąc pod uwagę zachowanie autentycznych elementów stroju ludowego danego kraju, zastosowanie tradycyjnych materiałów, ornamentyki, kolorystyki oraz wierne odtworzenie scen rodzajowych, legend i obrzędów.

I miejsce — złote „Pawie pióra” za całość nadesłanych prac zyskały ex aequo: firma hiszpańska Jose Marin Verdugo oraz krakowska Spółdzielnia Rękodzieła Ludowego i Artystycznego im. Wyspiańskiego. Ponadto jury przyznało I miejsce i złote „Pawie pióra” za walory artystyczne Mireille Simboteanu z Rumunii, II — srebrne „Pawie pióra” Cornelli Bartolomeu z Rumunii oraz Ronnaug Peterssen z Norwegii.

Lalki zostały zaprezentowane publiczności na wystawie otwartej 14—30.X.

X — w sali Domu Kultury w Myślenicach czynna była wystawa, na której pokazano dorobek II powiatowego konkursu na ludowy haft. W konkursie udział wzięło 13 haftiarek. Jury pod przewodnictwem prof. dr Romana Reinfussa przyznało nagrody następujące: nagrody I (po 1.500 zł) — Eleonorze Jureczak z Tokarni i Agnieszce Urbaniak z Lipnika, która zaprezentowała piękną kolekcję gorsetów krakowskich zdobionych różnymi znanymi technikami haftu, niciowego, koralikowego i cekinowego. Nagrody II (po 1.000 zł) otrzymali: Janina Drabik z Wiśniowej, Czesława Hanusiak z Tokarni, Maria Jemróż z Lipnika i Stanisława Książek z Bogdanówki.

X — w Muzeum Okręgowym w Zielonej Górze otwarta została wystawa pn. „Tradycyjna i współczesna kultura ludowa Ziemi Lubuskiej”. Pokazano tu wyroby i narzędzia tkackie, plecionkarskie, tokarskie, garncarskie, tkaniny i stroje ludowe oraz wiece z tegorocznych dożynek.

X — w Muzeum w Biłgoraju otwarta została pokonkursowa wystawa „Sztuka Ludowa Południowej Lubelszczyzny”. Konkurs został zorganizowany w ramach akcji pod hasłem „Kultura ludowa — dobrem narodu” przez Wydział Kultury i Sztuki Urz. Woj., Muzeum Okręgowe, Zarz. Gł. STL oraz Związek Cepelia w Warszawie — i był ogłoszony dla powiatów: janowskiego, biłgorajskiego, krasnostawskiego, kraśnickiego, hrubieszowskiego, tomaszowskiego i zamojskiego. Nadesłano 730 prac 68 autorów.

X — w Warszawie w czasie Łódzkiej Panoramy XXX-lecia otwarte w Domu Kultury na Rynku Starego Miasta wystawę działalności „Cepelia” na tym terenie, pokazując w jednej sali sztukę ludową, w drugiej — rękodzieła artystyczne.

X — w galerii „Propozycje” w Krakowie otwarto wystawę rzeźb Antoniego Toborowicza, rolnika z Woli Libertowskiej k. Olkusza.

X — Politechnika Warszawska — filia w Płocku urządziła w swym Salonie Wystaw, przy współpracy Muzeum Mazowieckiego, wystawę sztuki ludowej tego regionu.

5.X — w Ostrowcu Świętokrzyskim rozstrzygnięty został konkurs rzeźby ludowej Kielecczyzny pn. „Wieś Kielecka w XXX-leciu PRL” ogłoszony przez Wydział Kultury i Sztuki Urz. Woj. w Kielcach i Muzeum Regionalne w Ostrowcu — wzięło udział 20 twórców ludowych, którzy nadesłali ok. 100 rzeźb. Jury przyznało nagrody następujące: nagrody I otrzymali — Zdzisław Purchała z Kossowa, pow. Włoszczowa i Grzegorz Szewczyk z Koźlenic; nagrody II — Tadeusz Żak ze wsi Łazy, pow. Kielce i Józef Kaczmarek z Chyczy, pow. Włoszczowa; nagrodę III — Marian Porada z Sędziszowa.

26.X—10.XI — w Warszawie w czasie Katowickiej Panoramy XXX-lecia czynna była m.in. w Domu Chłopa wystawa: „Współczesna twórczość ludowa woj. katowickiego”, na której oprócz sztuki ludowej pokazano rzeźbę w węglu oraz prace wybitnych artystów nieprofesjonalnych, jak Teofila Ociepki i Pawła Wróbla. Była to największa i najlepsza prezentacja sztuki ludowej i amatorskiej na „Panoramie”, wyróżniająca się poziomem świetnie dobranych prac, koncepcją całości i wzorowym opracowaniem plastycznym. Niezależnie od tej wystawy pokazano na wystawie w Muzeum Narodowym 12 obrazów Pawła Wróbla, a w Starej Kordegardzie w Łazienkach odrębną wystawę jego prac.

28.X—10.XI — we Wrocławiu otwarto w salach Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego ogólnopolską wystawę plastyki amatorskiej pracowników Służby Zdrowia i Opieki Społecznej. Wystawa jest rezultatem konkursu, ogłoszonego przez Zarząd Główny Zw. Zawod. Pracowników Służby Zdrowia. Udział wzięło 73 autorów, nadsyłając 340 prac.

6.XI — w Mragowie odbył się V Wojewódzki Przegląd Plastyki Nieprofesjonalnej. Na wystawie zaprezentowano prace 120 autorów.

11.XI — w salach BWA w Lublinie otwarta została z okazji Dni Debreczyna wystawa sztuki ludowej z terenu tego regionu i okręgu Hajdu-Bihar. Folklor węgierski prezentował zespół „Delibab”, który śpiewał pieśni ludowe i grał na oryginalnych ludowych instrumentach muzycznych.

16—30.XI — w Warszawie z okazji krakowskiej Panoramy XXX-lecia otwarta została w Muzeum Historycznym wystawa szopek krakowskich i malarstwa Nikifora ze zbiorów Muzeum w Nowym Sączu, a w galerii TPSP — doskonale przygotowana wystawa „Współczesne podhalańskie malarstwo na szkle”. Występowały też zespoły ludowe i amatorskie z Żywca, Nowego Sącza, Doliny Dunajca, odbyły się „Sabałowe Bajania” i spotkanie z twórcami ludowymi Podhala.

24.XI — odbył się w Mielcu VI Wojewódzki Przegląd Nauczycielskich Zespołów Artystycznych, w ramach którego otwarto również wystawę prac plastycznych 18 nauczycieli.

24.XI — w Muzeum Rolnictwa im. Krzysztofa Kluka w Ciechanowie, pow. Siemiatycze otwarta została wystawa pn. „Garncarstwo i plecionkarstwo na Podlasiu”, przygotowana przez mgr Grażynę Czerwińską.

25.XI — w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie otwarta została wystawa pn. „Mongolia 1924—1974”, zorganizo-

wana z okazji 50-lecia Republiki przez Komitet Solidarności z Narodami Azji i Afryki, Tow. Przyjaźni Polsko-Mongolskiej oraz Muzeum.

XI — w poznańskim Pałacu Kultury czynna była wystawa bułgarskiego haftu ludowego z okręgu Płowdiw.

XI — w Muzeum Radomskim czynna była wystawa sztuki ludowej regionu radomskiego. Wystawę przygotował mgr Stefan Rosiński.

XI — w Lublinie otwarta została VI Wystawa Plastyki Amatorskiej Ziemi Nadodrzańskich, na której zaprezentowano prace autorów z woj. zielonogórskiego, wrocławskiego, opolskiego i szczecińskiego.

XI — w Starej Kordegardzie w Łazienkach warszawskich czynna była VII Ogólnopolska Wystawa Twórczości Plastyków-Amatorów Metalowców zorganizowana przez Zarząd Gł. Zw. Zaw. Metalowców i Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych. Pokazano 130 prac ponad 50 autorów — malarstwo, rzeźbę, grafikę, ceramikę, metaloplastykę.

7, 8.XI — w Muzeum Etnograficznym w Toruniu rozstrzygnięty ogólnopolski konkurs na rzeźbę ludową pn. „Wiele Polacy, ich życie i dzieło”. W konkursie wzięło udział 143 rzeźbiarzy, którzy nadesłali 656 prac.

Jury pod przewodnictwem Aleksandra Jackowskiego przyznało nagrody następujące: nagrodę I — Stanisławowi Zagajewskiemu z Włocławka, nagrody II otrzymali: Marian Brudek z Bogorii, Szczepan Mucha ze wsi Szalo, Kazimierz Makowski i Jarosław Furgala z Polwicy, Stefan Głowiak z Pogwizdowa, Władysława Prucnal z Medyni Głogowskiej, Stefan Fus z Sokolowa, Stanisław Korpa z Rudy, Józef Kaczmarek z Chyczy. Nagrody III — Władysław Bąk z Woli Cichej, Wincenty Krajewski z Zawidza Kości., Grzegorz Szewczyk z Koźlenic, Tadeusz Cąkała z Sobisk, Marian Adamski z Sobisk, Janina Gozdecka z Odrowąża, Stanisław Bałos z Grzechini.

Nagrody ufundowali: MKiS, Wydział Kultury Urz. Woj. oraz „Cepelia”. 194 prace 74 autorów wytypowano na pokonkursową wystawę, planowaną w styczniu 1975.

16.XI — w Muzeum Ziemi Podlaskiej w Siedlecach otwarta została wystawa pn. „Strój ludowy na Mazowszu” zorganizowaną ze zbiorów PME w Warszawie.

28.XI — w Gdańsku rozstrzygnięty został konkurs na hafty kaszubskie, powiślańskie i kociewskie, zorganizowany przez Ośrodek Kultury w Gańsku i Spółdzielnię Regionalną „Cepelia” w Kartuzach. Imprezę finansował Zw. Spółdzielni Rękodzieła Ludowego „Cepelia” w Warszawie.

Na konkurs wpłynęło 440 prac 129 autorek. Jury pod przewodnictwem mgr Barbary Teżyckiej (MKiS) przyznało 25 nagród i 19 wyróżnień. Nagrody I otrzymały: Zofia Kryszewska i Ewa Wendt z Kartuz, Wanda Urych z Gdańska, Elżbieta Ebel z Wejherowa, Józefa Izdebska z Jegłównika, Krystyna Bolek, Wanda Komorowska i Maria Obuchowska z Kwidzyna. Nagrody II — Władysława Wiśniewska, Helena i Urszula Grulkowskie z Wdzydz, Anna Konkel, Wanda Bargańska i Zofia Okrój z Wejherowa, Monika Hildebrand z Żukowa i Józef Podolski z Olpucha oraz Maria Wespa z Morzeszczyna i Jadwiga Kazanecka z Gniewa. Ponadto przyznano nagrody III i wyróżnienia.

XI—XII — Gdańsk. Na IV Wojewódzką Wystawę Plastyki Amatorskiej nadesłano 425 prac 110 autorów. Jury pod przewodnictwem mgr Zofii Bisiak z Centr. Ośrodka Metodyki Upowszechniania Kultury przyznało nagrody i zakwalifikowało na wystawę 169 prac 82 autorów. Prace wystawiono następnie w PDK w Wejherowie.

XII — w Katowicach zorganizowano wystawę prac plastyków-amatorów po konkursie pn. „Od gminy do województwa”. Pokazano ponad 200 prac 88 autorów. Przyznano nagrody.

2.XII — w Domu Woj. Rady Zw. Zaw. w Katowicach otwarto pokonkursową ogólnopolską wystawę twórczości górników, zorganizowaną z okazji tradycyjnej Barbórki przez Zarz. Gł. Zw. Zaw. Górników.

Na wystawę nadesłano 361 prac, zakwalifikowano 109. Przyznano nagrody 15-tu autorom.

3.XII — w Muzeum Kujawskim we Włocławku otwarta została wystawa akwarel Nikifora Krynickiego ze zbiorów Muzeum w Nowym Sączu.

5.XII — na Rynku Głównym w Krakowie odbył się XXXII Konkurs Szopek Krakowskich, a 7.XII ogłoszono wyniki i otwarto wystawę nagrodzonych prac w Muzeum Historycznym m. Krakowa.

Nagrodę specjalną przyznano Janowi Malikowi, nagrody I otrzymali: Tadeusz Gillert, Witold Gluch i Włodzimierz Łesyk, nagrodę II — Zdzisław Dudzik, który uczestniczył już w 24 konkursach na szopki, zdobywając 28 nagród i wyróżnień.

7.XII — w Muzeum Archeologicznym we Wrocławiu otwarta została wystawa IX Wojewódzkiego Stazeglądu Plastyki Amatorskiej zorganizowanego przez WDK. Na Przegąd nadesłano 4307 prac 388 autorów, gł. czego zakwalifikowano na pokazy zrodowiskowe 1400 prac. Na wystawę wojewódzką jury wytypowało 351 prac 185 autorów.

12—21.XII — w Warszawie z okazji Panoramy XXX-lecia Warmii

i Mazur czynna była m. in. wystawa pn. „Współczesna Sztuka Ludowa Ziemi Dobrzyńskiej”. Z okazji wystawy wydano katalog ilustrowany, zawierający rzeźby Elżbiety Bieleckiej i Leonarda Śerbintowicza. Wystawa połączona była z kiermaszem. Finałową imprezą olsztyńskiej Panoramy był „Jarmark Myśliwski” na Rynku Mariensztackim, w czasie którego przygrywały kapela ludowe.

15.XII — w Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie otwarta została wystawa sztuki ludowej i amatorskiej. Pokazano ok. 500 prac blisko 100 autorów. Otwarcie wystawy połączono ze Zjazdem twórców ludowych i artystów amatorów z terenu województwa.

XII — w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu otwarta została wystawa pn. „Ludowe maski Chorwacji”, zorganizowana ze zbiorów Etnograficznego Muzeja w Zagrzebiu i Muzeja Medjmurja w Czakowcu.

Pokazano maski przedstawiające głównie głowy zwierząt hodowanych w gospodarstwie, a związanych z karnawałowymi zwyczajami ludowymi.

Z okazji wystawy wydano katalog zawierający wstęp dr Barbary Bazielich, kierownika Działu Etnografii Muzeum Górnośląskiego, tekst pt. „Tradycje karnawałowe w Chorwacji” oraz spis prac i ilustracje.

XII — w warszawskiej Galerii TPSP otwarto wystawę pn. „Rzeźba ludowa Bolesława Suśki z Budziska, pow. Łuków”. Organizatorami byli „Cepelia” i TPSP w Warszawie. Wstęp do katalogu napisała mgr Bożena Golec.

XII — w Lublinie rozstrzygnięty został konkurs na sztukę ludową zorganizowany dla młodych artystów ludowych województwa przez Stowarzyszenie Twórców Ludowych oraz Zarząd Woj. ZSMW i Muzeum Okręgowe w Lublinie.

Nagrody otrzymali: w zakresie tkactwa — Leokadia Wiech, Suloszyn, pow. Lubartów (nagr. I), Waleria Zielńska, Mosty, pow. Włodawa (nagr. III); w zakresie rzeźby — Tadeusz Szule, Wola Korybutowa, pow. Chełm (nagr. I), Tadeusz Adamski, Sobiska, pow. Łuków (nagr. II), Roman Buczko, Czulezyce, pow. Chełm (nagr. III); w zakresie pisanek — Roman Prószyński, Dzierżkowice, pow. Kraśnik (nagr. III); w zakresie plecionkarstwa — Stanisław Kolbuch, Wiśniów, pow. Krasnystraw (wyróżnienie); w zakresie wycinankarstwa — Krzysztof Pietrak, Gutanów, pow. Puławy (nagr. III), Roman Prószyński (wyróżnienie); w zakresie garncekarstwa — Zygfryd Gajewski, Urzędów, pow. Kraśnik (nagr. II).

XII — w starej Kordegardzie w Warszawie czynna była wystawa tkanin ludowych, na której zaprezentowano dorobek konkursu ogłoszonego przez „Cepelię”. W konkursie udział wzięło 21 spółdzielni oraz

2 zrzeszenia chałupników i twórców ludowych — „Art-Region” w Sopocie i zrzeszenie w Białymstoku.

Nagrody specjalne otrzymały: spółdzielnia „Opocznianka” w Opocznie, „Podlaska” w Węgrowie oraz P. Stasiak z pow. piskiego. Nagr. I — „Sztuka Ludowa” w Olsztynie, „Augustowski Przemysł Ludowy”, „Kurpianka”; nagr. II — „Tkanina” w Mikołajkach, „Sztuka Beskidzka” w Czechowicach, „Świdry Wielkie”, „Twórczość Ludowa” w Pułtusku, „Wielkopolska” w Poznaniu, „Ziemia Piotrkowska” w Wolborzu i „Styl”; nagr. III — „Podhalańska” w N. Targu, „Sztuka Łowicka” w Łowiczu, „Twórczość Ludowa” w Frampolu.

Inne

18.VII — przyznano doroczne nagrody Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi. Jedną z nagród otrzymała za upowszechnianie twórczości ludowej rzeźbiarka Filomena Robakowska z Witoni, pow. Łęczyca.

VIII — dr Kazimierz Pietkiewicz został mianowany Pełnomocnikiem Ministra do spraw realizacji programu „Kultura ludowa — dobrem narodu”. Dyrektorem Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie został dr Jan Krzysztof Makulski.

IX — w Pszczynie odbyły się zorganizowane przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Pszczyńskiej — II Spotkania Folklorystów. Referaty wygłosili: red. Stanisław Jarecki z Polskiego Radia (Kolędy i pastorałki Zielonego Śląska), mgr Marian Cieśla (Moje metody nagrywania pieśni ludowych) i mgr Aleksander Spyra (Ewolucja składu instrumentalnego kapeli ludowej regionu pszczyńskiego). Z okazji Spotkań czynne były wystawy: „Skrzynie i szafy malowane regionu pszczyńskiego” oraz „Hafty śląskie w stroju kobiecym”.

30.IX — w Warszawie odbyło się posiedzenie Komisji Kultury NK ZSL na temat „Aktualny stan i perspektywy twórczości ludowej”. Podstawą dyskusji był referat dyr. Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie, dr Jana K. Makulskiego. W posiedzeniu wzięli udział m. in. wiceminister Kultury i Sztuki Józef Fajkowski. Postulowano potrzebę oceny aktualnej sytuacji w sztuce ludowej przez Instytut Sztuki PAN i opracowanie na tej podstawie programu działania instytucji zajmujących się opieką nad sztuką ludową.

11, 12.X — w Poznaniu odbył się międzynarodowy zjazd etnografów i folklorystów poświęcony kulturze ludowej i kulturze narodowej.

16.X — odbyła się uroczystość 25-lecia działalności „Cepeli”, połączona z oddaniem do użytku pawilonu handlowo-wystawienniczego w Częstochowie. W uroczystości udział wzięli m. in. wiceminister Kultury

i Sztuki Tadeusz Kaczmarek, przedstawiciel KC PZPR T. Kielan, przedstawiciel NRS St. Szwalbe, przewodniczący ZG ZZPST T. Fabian, dyrektor Coopeximu-Cepelii J. Kościński. Zasłużeni działacze i pracownicy „Cepelii” otrzymali odznaczenia państwowe.

24, 25.X — w Warszawie odbyło się w lokalu Państwowego Muzeum Etnograficznego sympozjum poświęcone problemom plastyki nieprofesjonalnej, zorganizowane przez Instytut Sztuki PAN i Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury. Sympozjum towarzyszyła specjalnie zorganizowana wystawa problemowa. Referaty wygłosili: prof. dr Ksawery Piwocki, doc. dr Marian Czerwiński, mgr Aleksander Jackowski, doc. dr Włodzimierz Hodys, mgr Krystyna Gerliczowa, dr Halina Piątkowska wraz z dr Jolantą Walicką, mgr Zofia Bisiak.

9, 10.XI — w Krakowie odbyło się Ogólnopolskie Seminarium poświęcone zagadnieniu stroju ludowego, zorganizowane przez Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Oddział w Krakowie i Muzeum Etnograficzne w Krakowie. Wygłoszono 15 referatów.

1.XI — w Warszawie zostały przyznane medale XXX-lecia zasłużonym twórcom ludowym. Medale otrzymali: Bronisław Cukier (kowlstwo) z Zakopanego, Edward Bychawski (kowlstwo) z Borowa, woj. lubelskie, Jan Głuszek (ceramika) ze wsi Chałupki, woj. kieleckie, Olimpia Jaroszewicz (tkactwo) z Janowa, woj. białostockie, Ignacy Kamiński (zmarły niedawno rzeźbiarz) z Oraczewa, woj. łódzkie, Władysława Prucnal (ceramika) z Medyni Głogowskiej, woj. rzeszowskie, Franciszka Rybko (tkactwo) z Lipska n/Biebrzą, woj. białostockie, Stefania Samsel (wycinanka) z Myszynca, woj. warszawskie, Jerzy Witek (ceramika) z Bęczyna, woj. lubelskie, Maria Szewczyk (haft) ze Śmiłowic, woj. bydgoskie, Władysław Kuchta (snycerka) z Nowego Targu, woj. krakowskie.

14.XI — minister Kultury i Sztuki Tadeusz Kaczmarek wręczył odznaczenia zasłużonym twórcom ludowym. Złoty Krzyż Zasługi otrzymał Eugeniusz Piotrowski, garncarz z Pułtuska, Srebrne Krzyże Zasługi otrzymali: Stanisław Korpa z Rudy, Zofia Wiechno z Wierznowic i Maria Wojtyto z Zalipia.

16, 17.XI — w Rzeszowie odbyła się konferencja folklorystyczna na temat roli pracy w kształtowaniu tradycyjnej i współczesnej kultury. Referaty wygłosili: prof. Józef Burszta — „Rola folkloru w kulturze współczesnej”, prof. Roman Reinfuss — „Problemy współczesnej sztuki ludowej”, mgr Aurelia Mioduchowska — „Współdziałanie gospodarcze w tradycyjnej kulturze wsi”, Grażyna

Dąbrowska — „Obrzędy i zwyczaje w tradycyjnej kulturze wsi oraz ich adaptacja do potrzeb scenicznych”.

Z okazji konferencji odbył się cykl koncertów folklorystycznych pn. „... A ta chata rozśpiewana”, w których wystąpiły zespoły regionalne z całej Polski.

Imprezie patronowały instancje rzeszowskie: Wydział Kultury i Sztuki Urz. Woj., WDK, WRZZ, TKKS, ZSMW.

15.XII — w Starogardzie Gdańskim odbył się zjazd twórców ludowych Ziemi Gdańskiej. Z okazji zjazdu otwarta została wystawa sztuki ludowej Ziemi Gdańskiej oraz przyznano nagrody zasłużonym artystom ludowym. Nagrody Min. K. i S. otrzymali: Apolinary Pastwa z Waglikowic, pow. Kościerzyna, Izajasz Rzepa z Rody, pow. Wejherowo, Stanisław Rekowski ze wsi Więkowy, pow. Kościerzyna, Wilhelm Kujawski z Jasnaj, pow. Sztum, Augustyn Mielewicz z Kartuz. Odbyło się także sympozjum, na którym referaty wygłosili: mgr S. Liszkowska — o dorobku Kaszub, Kociewia i Powiśla, oraz dr St. Błaszczyk — o współczesnym rozwoju sztuki ludowej Ziemi Gdańskiej.

XII — ustanowiono doroczne nagrody Ludowej Spółdzielni Wydawniczej za dzieła związane z życiem wsi i jej przemianami, w tym za prace dotyczące osiągnięć twórczych z dziedziny kultury ludowej i przyswajania jej drogocennych wartości kulturze narodowej. Jedną z czterech równorzędnych nagród przyznana zostanie w dziale twórczości ludowej oraz prac poświęconych tej twórczości. Po raz pierwszy nagroda zostanie przyznana w trzydziestą rocznicę zyciostwa — 9 maja 1975 r.

23.XII — minister Kultury i Sztuki przyznał nagrody jubileuszowe oraz za całokształt twórczości artystom ludowym: Wincentemu Kitowskiemu (garncarstwo) z Iłży, Jerzemu Witkowi (ceramika) z Urzędowa, Stanisławowi Składanowskiemu (tkactwo) z Wyszkowa.

XII — przyznano doroczne nagrody artystyczne im. Jana Poeka ufundowane przez „Chłopską Drogę”. Otrzymali je za 1974 r.: Stanisław Buczyński, poeta z Kotorowa, pow. Hrubieszów; Edward Bychawski, kowal z Borowa, pow. Krasnystaw; Władysław Kamiński, rzeźbiarz z Brzezówki, pow. Ropczyce; Jerzy Witek, garncarz z Urzędowa, pow. Kraśnik; Wejski Kabaret „Rzep” z Kszezonowa, pow. Bychawa.

Polska sztuka ludowa za granicą

X — w hrabstwie Cleveland (Anglia) odbywały się Dni Szczecina, w czasie których zorganizowano m.in. wystawę sztuki ludowej w Middlesborough.

X — na wystawie „Poland Today” otwartej w Muzeum Wiedzy

i Przemysłu w Chicago szczególnym powodzeniem cieszyła się polska restauracja regionalna urządzona w stylu starej izby i wozowni góralskiej, a wyposażona w drewniane naczynia zdobione również motywami snycerki podhalańskiej.

17.X — w Warnie rozpoczęły się Dni Gdańska, w czasie których zorganizowano m.in. wystawę sztuki ludowej (ok. 100 eksponatów) oraz występy Zespołu Pieśni i Tańca „Kaszuby”.

X — w Muzeum Kulturhistoriska Föreningen För Södra Sverige Kulturen w Lund (Szwecja) czynna była wystawa indywidualna malarstwa Eweliny Pęksowej, na której pokazano ok. 70 prac tej artystki, w tym: obrazy na szkle, malowaną porcelaną i witraże. Wystawa będzie następnie pokazana w innych miastach.

W dniu otwarcia wystawy dr Zofia Reinfuss wygłosiła prelekcję o sztuce ludowej w Polsce.

XI — w pawilonie „Cepelii” w Paryżu odbyła się wystawa prac Stanisława Zagajewskiego z Włocławka, zorganizowana przez MKiS, „Celepie” i Muzeum Kujawskie we Włocławku. Pokazano 16 rzeźb ceramicznych tego artysty, pochodzących ze zbiorów Muzeum Kujawskiego. Z okazji wystawy wydano katalog zawierający wstęp Aleksandra Jackowskiego, notę biograficzną oraz ilustracje.

XI — w czasie trwających na Kubie Dni Kultury Polskiej czynna była m. in. wystawa współczesnej sztuki ludowej, zorganizowana przez „Celepie” na zlecenie MKiS.

1.XI—12.I.75 — w monachijskim Haus der Kunst otwarto największą i najbardziej reprezentatywną ze wszystkich dotychczasowych wystaw sztuki naiwnej. Wystawę pn. „Die Kunst der Naiven. Themen und Beziehungen” przygotował koncepcyjnie Oto Bihalji-Merin. On też opracował obszerny katalog zawierający reprodukcje większości z 491 prezentowanych dzieł oraz obszerny wstęp, rozwijający koncepcję wystawy.

Dział polski przygotowany w Instytucie Sztuki PAN przez Aleksandra Jackowskiego reprezentowało 29 akwarel Nikifora (ze zbiorów Muzeum w Nowym Sączu), 5 obrazów Rybkowskiego i 2 Ociepki (ze zbiorów PMEtn. w Warszawie). Wystawę zwiedziło 120.000 widzów. Sprzedano 29.000 katalogów.

XII — na wystawie sztuki ludowej i rękodziela artystycznego w Latino k. Rzymu zaprezentowano ponad 30 lalek krakowskich, nagrodzonych na międzynarodowym konkursie w Krakowie. Po zakończeniu wystawy kolekcja przekazana zostanie do Muzeum w Rzymie.

Działalność zagraniczna muzeów w 1974 r.

- 1 — wystawę pn. „Polska sztuka ludowa, wzór-motyw-znak”, zorganizowaną przez Muz. Etnograficzne w Krakowie, eksponowaną przez 68 dni w Lozannie i Winterthur (Szwajcaria) obejrzało 14.500 osób. Wystawę tę w Tilburg (Holandia) zwiedziło w ciągu 71 dni — 4.250 widzów, w Essen w ciągu 41 dni — 15.000 osób, a w Antwerpii w ciągu 21 dni — 6.239 osób.
- 2 — w Warnie pokazano wystawę „Współczesna sztuka ludowa woj. gdańskiego”, przygotowaną przez Muz. Narodowe w Gdańsku. W ciągu 7 dni zwiedziło ją 15.500 osób.
- 3 — w Glasgow podczas dni kultury polskiej pokazano polskie stroje ludowe ze zbiorów PMEtnograficznego w Warszawie. Obejrzało ją 250 osób w ciągu 13 dni.
- 4 — w Opawie (CSRS) wystawę „Tradycje kultury ludowej w Polsce” zorganizowaną przez Muz. Górnośląskie w Bytomiu zwiedziło w ciągu 46 dni — 4.500 osób.
- 5 — w NRD pokazano wystawę „Opolska sztuka ludowa” przygotowaną przez Muzeum Śląska Opolskiego (14 dni — 4.000 osób) oraz „Sztuka ludowa Mazowsza” przygotowaną przez Muzeum w Płocku (32 dni — 4.000 osób).

(dane z Biuletynu CZM)

Wystawy i pokazy zagraniczne Cepelii w 1974 r.

- 1 — Udział w wystawie gospodarczej w Moskwie (zestaw tkanin, ceramiki) z okazji 30-lecia PRL.

- 2 — Wysłanie eksponatów „Opocznianki” i Sp. Rękodziela Artystycznego z Tomaszowa Maz. do Nowosybirsk na wystawę.
- 3 — Zorganizowanie zestawów dla wystaw objazdowych w Brazylii (ok. 600 eksponatów), Francji, Anglii, Szwecji, RFN, Stanach Zjednoczonych, Meksyku. Wystawami dysponują polskie konsulaty w wymienionych krajach.
- 4 — Wystawa rzeźb St. Zagajewskiego w Paryżu.
- 5 — Zorganizowanie w Brukseli „Cepeliady”, na którą m. in. wysłano twórców ludowych — demonstrujących różne techniki i zespoły folklorystyczne.
- 6 — Wysłanie twórców-demonstratorów różnych technik i zespołów folklorystycznych na Święto Piwa w Viese (Holandia).
- 7 — Wysłanie do Kolding (Dania) wystawy sztuki ludowej i rękodziela artystycznego z okazji „Dni polskich”.

Wystawy zagraniczne BHZ „DESA” w 1974 r.

Australia

Perth. Univ. of Western. I — rzeźby. Glen Waverley. Jacaranda Art Centre. XII — obrazy, rzeźby.

Austria

Wiedeń. Gal. Chr. Brandtstätter. IV—V — obrazy „naiwne” 17 autorów.

Berlin Zachodni

Ladengalerie. VI—VII — wystawa indywidualna Dąbrowskiej. VIII—IX — wystawa indywidualna Denkwieicza.

Weinachtsmarkt am Funkturm. XII — rzeźby 35 twórców ludowych i naiwnych.

Norwegia

Oslo, udział w wystawie PIHZ „Made in Poland”.

IV—V — obrazy 13 autorów i rzeźby 8 autorów.

RFN.

Bonn, Gal. Bleidorn. W okresie od I—IX — trzytygodniowe indyw. wystawy Mickiewicz, Walickiej, Lesińskiego, Korsak, Warczygłowy, Ignarskiej.

Regensburg. Kulturamt. IV — obrazy i rzeźby.

Krefeld. Gal. Kröll. I — obrazy i rzeźby.

Szwajcaria

Morges. Gal. Pro Arte Kaspar. II—IV — wystawa indywidualna Płaskocińskiego.

V — wystawa indywidualna Ociepki. Zürich. Gal. Strassberg — stała ekspozycja i sprzedaż obrazów i rzeźb.

Włochy

Współpracująca z BHZ „Desa” Gal. La Feluca w Rzymie zorganizowała wystawy w wielu galeriach włoskich pokazując m.in. obrazy i rzeźby twórców ludowych i naiwnych z Polski. Wystawy odbyły się: w Mediolanie, Pordenone, San Felice, Reggio Emilia, Erba, Padwa, Riccione. W Rzymie La Feluca pokazała indywidualną wystawę obrazów Adameca.

Ponadto dostarczono eksponaty do sklepów „Cepelii” w Nowym Jorku, Brukseli, na zlecenie „Cepelii” do Driebergen (Holandia), do galerii Elke Zimmer w Düsseldorfie, do gal. Runhof w Kolonii oraz dla kolekcjonerki Hansa Joachima Ortha z Düsseldorfu, który w 1974 r. urządził w różnych miastach RFN — 29 wystaw polskiej sztuki ludowej i naiwnej.

S U M M A R I E S • P E 3 I O M E

SUMMARY OF ARTICLES

This double issue of our periodical is devoted to collections and collectors of folk art in Poland. The issue discusses the most important or particularly interesting private collections in this country and brings an introductory article by A. Jackowski “In Praise of Collecting” (Pochwała zbieractwa). It analyses the reasons why people make collections and the place of this phenomenon in contemporary culture. The author regards private collecting, among others, as a way of enriching the collections made by museums, because private collectors concentrate — often with expert knowledge and great enthusiasm — on certain fields or subjects of folk art, creating collections that are often of great value and anticipate, as it were, the programme of subjects of interest to museums. The private collector is not obliged to submit to the opinions of commissions which as a rule evaluate works of art according to established values. Thus he sometimes includes in his collection new subjects and new phenomena that

cannot be evaluated by the criteria applied so far. The private collector is not afraid of taking risks or of subjective interests.

It often happens that a private collection becomes the nucleus or an addition enriching museum collections. N. Lippóczy, a Hungarian who settled in Poland, presented his very large collection of paintings of glaze in deposit to the Diocesan Museum in Tarnów. Also, the collections Michalski and the Szymański family, which are discussed in this issue, have enriched museum collections. Others too, intend to hand over their collections to the public in the future, realising their value for the culture of our country and the fact that they are in many cases the only trace of the old culture of a given region.

In Poland, collection of objects of folk art is mainly due to fascination with folk culture and desire to preserve examples of this art, both old and contemporary. In the latter case the interest of the collector often extends to